

RESTRIKTIONER

Social- och hälsovårdsministeriet uppmanar regionförvaltningsverken och Ålands landskapsregering att utan dröjsmål inleda beredningen av nya åtgärder enligt 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) för att förhindra spridningen av den infektion (covid-19) som coronaviruset orsakar.

Bakgrund

Statsrådet har genom sitt principbeslut av den 6 maj 2020 (bilaga 1, länk) fastställt ändringar i begränsningarna gällande sammankomster.

Begränsningarna av sammankomster baserar sig på en epidemiologisk bedömning av hur sjukdomen sprids i situationer där antalet sociala kontakter är stor. Regionförvaltningsverken har med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar befogenheter att förbjuda offentliga tillställningar och allmänna sammankomster för högst en månad åt gången.

Stora tillställningar med över 500 deltagare förbjuds i enlighet med regeringens riktlinjer till och med den 31 juli 2020.

Det finns fortfarande ett behov att begränsa sammankomster. Enligt den epidemiologiska bedömningen och prognosen är det möjligt att lindra begränsningen av antalet personer vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster från nuvarande 10 personer till högst 50 personer från och med den 1 juni 2020 tills vidare.

Dessutom rekommenderar regeringen som förhållningsregel att man undviker att samlas fler än 50 personer vid sådana privata tillställningar (till exempel privata fester, kultur-, hobby- och idrottsevenemang och religiösa tillställningar ordnade av den privata och den tredje sektorn) som inte är offentliga tillställningar.

En ny bedömning av begränsningarna av sammankomster görs före utgången av juni.

Idrottstävlingar och idrottsserier kan ordnas från och med den 1 juni 2020 med specialarrangemang. Även i övrigt kan med specialarrangemang ordnas offentliga tillställningar för över 50 personer inomhus och på avgränsade platser utomhus (till exempel nöjesparker, djurparker och sommarteatrar), om säkerheten kan tryggas genom begränsning av antalet besökare samt säkra avstånd och hygienanvisningar.

För att skydda personalens och besökarnas hälsa ska regionförvaltningsverkens gällande beslut om offentliga tillställningar och hälsomyndigheternas och övriga myndigheters gällande anvisningar följas. I alla situationer ska det understrykas att anvisningarna ska iakttas och särskild hänsyn tas till riskgrupperna.

I regionförvaltningsverkens nya beslut, när beslutens innehåll prövas och anvisningar utfärdas ska verken således följa de nationella kriterierna med beaktande av de krav epidemin ställer.

Enligt principbeslutet ska också de offentliga lokaler som för närvarande är stängda (statliga och kommunala museer, teatrar, Nationaloperan, kulturhus, bibliotek, bokbussar, Riksarkivets kund- och forskarsalar, fritidslokaler och fritidsanläggningar, simhallar och andra idrottsanläggningar, ungdomsgårdar, klubbbrum, organisationers samlingslokaler, lokaler för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och arbetscentraler) öppnas gradvis och kontrollerat från och med den 1 juni 2020.

Lagstiftning

Regionförvaltningsverket ska samordna och övervaka bekämpningen av smittsamma sjukdomar inom sitt område i enlighet med 8 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Samkommunen för sjukvårdsdistriktet ska styra och stödja bekämpningen av smittsamma sjukdomar i kommunerna och verksamhetsenheterna inom socialvården och hälso- och sjukvården, utveckla diagnostiseringen och behandlingen av smittsamma sjukdomar på regional nivå samt utreda epidemier i samarbete med kommunerna. Regionförvaltningsverket och samkommunerna för sjukvårdsdistriktet i dess område ska samarbeta vid bekämpningen av smittsamma sjukdomar. Regionförvaltningsverket fattar de administrativa besluten enligt lagen om smittsamma sjukdomar med hjälp av den expertis som finns i samkommunen för sjukvårdsdistriktet, specialupptagningsområdet och Institutet för hälsa och välfärd.

Enligt 9 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska kommunerna inom sina områden organisera bekämpningen av smittsamma sjukdomar enligt denna lag som en del av folkhälsoarbetet på det sätt som föreskrivs i folkhälsolagen (66/1972), hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) och lagen om smittsamma sjukdomar. Bekämpande av smittsamma sjukdomar omfattar i lagen förebyggande, tidigt konstaterande och uppföljning av smittsamma sjukdomar, behövliga åtgärder för utredning eller bekämpning av epidemier samt undersökning, vård och medicinsk rehabilitering av den som insjuknat eller misstänks ha insjuknat i en smittsam sjukdom samt bekämpning av vårdrelaterade infektioner.

Enligt 58 § 1 mom. i lagen om smittsamma sjukdomar kan regionförvaltningsverket, när en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom som medför omfattande smittorisk har konstaterats eller med fog kan väntas förekomma, inom sitt verksamhetsområde fatta beslut om att stänga verksamhetsenheter inom socialvården och hälso- och sjukvården, läroanstalter, daghem, bostäder och motsvarande lokaler och förbjuda allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar om det är nödvändigt att införa restriktionerna inom flera kommuners område. En ytterligare förutsättning är att åtgärden är nödvändig för att förhindra spridningen av en allmänfarlig sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig sjukdom. Enligt 58 § 3 mom. meddelas de beslut som avses i 1 mom. för högst en månad. Åtgärderna ska genast avslutas när det inte längre finns någon smittorisk.

Begreppet offentlig tillställning i lagen om smittsamma sjukdomar

Definitionerna av allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar baserar sig på 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar och dess syfte, som är att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

Enligt lagens tolkning ska begreppet offentlig tillställning bedömas i förhållande till syftet med lagen och de restriktioner som utfärdats med stöd av den. Avsikten med lagen är att begränsa och förhindra smittorisk vid sammankomster, där ett stort antal människor är i en relativt nära kontakt med varandra, vilket ökar risken för smitta. I detta sammanhang måste man också beakta de sätt på vilka denna smittsamma sjukdom sprids.

Justitieministeriet har utarbetat en promemoria om förhållandet mellan begreppet offentlig tillställning i lagen om smittsamma sjukdomar och begreppen enligt lagen om allmänna sammankomster (bilaga 2, länk). Det bör särskilt beaktas att begreppet offentlig tillställning inte omfattar vanlig service- eller annan verksamhet som allmänt och fortlöpande bedrivs i lokaler.

I tolkningen bör det beaktas att kärnan i begreppet gäller de människor som deltar i tillställningen. Verksamhet eller handlingar som arrangören eller personer som handlar för arrangörens räkning vidtar för egen del och separat från deltagarna i tillställningen hör inte till kärnan i begreppet. Bestämmelser om skyldigheten att skydda arbetstagare i fråga om sådana arrangörer av tillställningar som handlar för en arbetsgivares räkning utfärdas särskilt.

I tolkningen av begreppet bör de mål i lagen om smittsamma sjukdomar som nämns ovan samt de allmänna förvaltningsmässiga principerna, såsom ändamålsbundenhet och proportionalitetsprincipen, ytterligare betonas. Med tanke på detta grundar sig fastställandet av begränsningar som gäller tillställningar och antalet personer som deltar i dem på syftet med restriktionerna att effektivt förhindra närtillräckande kontakt som medför smittorisk, utan att begränsa människors grundläggande fri- och rättigheter mer än nödvändigt.

Åtgärder

Ämbetsverken uppmanas att utan dröjsmål utreda om de förutsättningar som avses i 58 § i lagen om smittsamma sjukdomar uppfylls och att fatta de beslut som behövs för att införa de restriktioner för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som är nödvändiga fram till den 30 juni 2020.

I samband med utarbetandet av statsrådets principbeslut och den nationella epidemiologiska samt medicinska bedömning som beslutet bygger på har det bedömts att alla offentliga tillställningar med över 500 deltagare ska förbjudas.

Offentliga tillställningar för 50-500 deltagare får dock ordnas, förutsatt att säkerheten kan tryggas genom begränsning av antalet besökare samt säkra avstånd och hygienanvisningar.

Institutet för hälsa och välfärd har utarbetat en anvisning om säkerheten vid ordnande av tillställningar (bilaga 3). Ämbetsverken uppmanas att överväga att införa dessa anvisningar som ett villkor för att få ordna offentliga tillställningar för över 50 men högst 500 personer.

Anvisningarna kan även tillämpas som riktgivande anvisningar för användningen av offentliga utrymmen från och med den 1 juni 2020.

Ämbetsverken uppmanas att bereda sig på att de brådskande beslut som detta kräver ska fattas **från och med den 1 juni 2020**.

Regionförvaltningsverken bör också vara beredda på att man när besluten upphör att gälla kan behöva överväga nya motsvarande beslut.

Regionförvaltningsverken ska också utan dröjsmål informera om besluten i sina egna områden och ordna så att de som ansvarar för lokalerna och andra som ärendet berör kan få svar på sina frågor.

Ministeriet ber ämbetsverken beakta att beslutens giltighetstid och åtgärderna i enlighet med dem omedelbart ska upphöra om de i lagen avsedda förutsättningarna för restriktionerna inte längre uppfylls.

Ställföreträdare för kanslichefen   Kari Hakari

Direktör   Jaska Siikavirta

Bilagor   1: Statsrådets principbeslut den 6 maj 2020 och bakgrundsmaterial:
<https://valtioneuvosto.fi/paatokset/istunto?sessionId=0b00908f806a9d47>
2: Justitieministeriets promemoria:
<https://oikeusministerio.fi/sv/fragor-och-svar-om-coronaviruset>
3: Institutet för hälsa och välfärds samt undervisnings- och kulturministeriets anvisning om ordnande av tillställningar, 14.5.2020

Distribution   Regionförvaltningsverken   Landskapet Åland

För kännedom

Social- och hälsovårdsminister Pekonen
Familje- och omsorgsminister Kiuru
Statssekreterare Mäkipää

Statssekreterare Ruuth
Undervisningsminister Andersson
Forsknings- och kulturminister Kosonen
Statsministerns specialmedarbetare Haapajärvi
Kanslichef Lehikoinen
Statsrådets kansli
Finansministeriet/Avdelningen för utveckling av statsförvaltningen
Inrikesministeriet/polisavdelningen
Polisstyrelsen